

Primaria

Lingua galega 1

Programación

Unidade 5

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Sopa de pedra

Descrición da unidade

Neta unidade imos seguir co estudo das consoantes, neste caso *r*, *c*, *z* e *x*. Conforme se vai ampliando o número de letras traballadas deberemos estar atentos á interiorización que os nenos e nenas fan delas, pois incorpóranse aspectos ortográficos e fonéticos que poden engadir dificultades de aprendizaxe, tales como:

- Distinción entre as dúas grafías para o son oclusivo xordo (*c-qu*).
- Distinción entre o son vibrante simple e múltiple e as súas grafías (*r*, *rr*); ao que se engade, ademais, a colocación na palabra.
- Distinción entre o son fricativo apicoalveolar e o son fricativo palatal e a súas grafías (*s*, *x*), feito que pode complicarse nas zonas de Galicia onde hai despalatalización.
- Distinción entre o son fricativo apicoalveolar e o son fricativo interdental e a súas grafías (*s*, *c-z*), feito que pode complicarse nas zonas de Galicia onde hai seseo.
- Interiorización dos usos ortográficos de sons con dobre grafía como o oclusivo xordo (*c-qu*) e o fricativo interdental (*c-z*).

Os obxectivos lingüísticos que se pretende que o alumno e a alumna alcance ao rematar esta unidade son:

1. escoitar textos orais e responder axeitadamente ás preguntas de comprensión lectora.
2. Ler con fluidez e pronunciando correctamente, escribir con corrección e completar palabras e frases coas letras estudadas nesta unidade e de acordo coa secuencia de aprendizaxe das letras.
4. Enriquecer o vocabulario.
5. Utilizar a lingua galega como canle de expresión oral na aula de forma correcta, coherente e eficaz.

Temporalización:

Decembro:

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

1. escoitar e ler os bocadillos dun conto.
2. Ler con fluidez e pronunciando correctamente palabras, frases e textos breves formadas coas letras estudadas.
3. Escribir con corrección as consoantes, *r*, *c*, *z*, *x*, que se estudan nesta unidade.
4. Relacionar palabras e imaxes ampliando a lectura e escritura de palabras coas letras estudadas.
5. Ler con eficacia pequenas frases e textos e responder axeitadamente ás preguntas de comprensión lectora.
6. Ler e dialogar sobre o Nadal e coñecer un poema de autor musicado por un grupo musical infantil.
7. Utilizar a expresión oral de forma correcta e coherente nas actividades, exposicións e debates da aula.

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis
<ul style="list-style-type: none"> • Lectura. <ul style="list-style-type: none"> - Conto tradicional: <i>Sopa de pedra</i>. - Comprensión da lectura. • As letras: <i>r, c, z, x</i>. • Obradoiro de escritura. • Tarefa. <ul style="list-style-type: none"> - O Nadal. 	1. escoitar e comprender un conto oral.	1.1. escoita e comprende un conto tradicional. 1.2. Le os bocadillos dos personaxes do conto. 1.3. Identifica a opción correcta entre dúas sobre os contidos do conto. 1.4. Recorda e debuxa elementos significativos do conto.
	2. Recoñecer auditivamente as consoantes <i>r, c, z, x</i> .	2.1. Recoñece a consoante e a súa localización na palabra. 2.3. Distingue auditivamente <i>r</i> forte e <i>r</i> simple.
	3. Ler con fluidez e pronunciando correctamente palabras e pequenos textos formadas coas vogais e as consoantes estudadas.	3.1. Le con fluidez e pronunciando correctamente palabras e frases formadas coas consoantes estudadas.
	4. Escribir con corrección palabras e frases formadas coas vogais e as consoantes estudadas.	4.1. Escribe con corrección palabras e frases formadas coas vogais en maiúscula e en minúscula. 4.2. Escribe correctamente palabras con <i>r</i> simple e <i>rr</i> dobre. 4.3. Recoñece e asimila o uso de <i>c</i> e <i>z</i> .
	5. Realizar xogos de lingua.	5.1. Comprende a dinámica de xogos de lingua como o encrucillado.
	6. Escribir con caligrafía correcta.	6.1. Escribe con boa caligrafía vogais e as consoantes estudadas nesta unidade.
	7. Ler un poema sobre o Nadal e escribir unha pequena carta aos Reis.	7.1. Le e comprende o poema <i>O cuarto Rei Mago</i> . 7.2. escoita e aprende a versión musicada do poema. 7.3. Escribe unha breve carta aos Reis Magos con axuda.

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Os estándares de aprendizaxe mostran o grao de consecución dos criterios de avaliación desde a propia descrición e concreción do criterio. Para facilitar o seguimento do desenvolvemento de cada estándar buscaremos evidencias dos alumnos que mostren a súa evolución en cada un deles.

No anexo de avaliación propónse un portfolio de evidencias para os estándares de aprendizaxe. O cadro seguinte suxire unha selección dalgunhas destas posibles evidencias. Os docentes poderán substituílas por outras que consideren máis relevantes para o desenvolvemento do seu grupo.

Libro do alumno (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. escoita e comprende un conto tradicional.	<ul style="list-style-type: none"> • Audición do conto tradicional portugués, <i>Sopa de pedra</i>, da páxina inicial. • Actividades do LD sobre o conto que inicia a unidade e animación sobre as imaxes.
1.2. Le os bocadillos dos personaxes do conto.	<ul style="list-style-type: none"> • Lectura do texto que se inclúe na lámina inicial; neste caso, os bocadillos dos personaxes.
1.3. Identifica a opción correcta entre dúas sobre os contidos do conto.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividade da epígrafe “Comprendo a lectura” para identificar entre dúas opcións a correcta. • Actividade de “Intelixencia interpersoal” do LA para debater sobre o feito de compartir cos demais.
1.4. Recorda e debuxa elementos significativos do conto.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividade da epígrafe “Comprendo a lectura” para debuxar os alimentos referidos no conto para elaborar a sopa.
2.1. Recoñece a consoante e a súa localización na palabra.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades de lectoescritura do LA. • Actividades de lectoescritura, xogos, trabalinguas, adiviñas e actividade de aprendizaxe cooperativa da PD. • Actividades do LD. • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).
2.3. Distingue auditivamente <i>r</i> forte e <i>r</i> simple.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades de lectoescritura do LA. • Actividades de lectoescritura, xogos, trabalinguas, adiviñas e actividade de aprendizaxe cooperativa da PD.
3.1. Le con fluidez e pronunciando correctamente palabras e frases formadas coas consoantes estudadas.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades de lectoescritura do LA. • Actividades de lectoescritura, trabalinguas (<i>Perexil común...</i>, <i>Unha pérgora...</i>, <i>Gancho reviragancho...</i>, <i>Sei dun niño dunha cecigaciña... Do queixo non me queixo...</i>) e actividade de aprendizaxe cooperativa da PD. • Actividades do LD. • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).

4.1. Escribe con corrección palabras e frases formadas coas vogais en maiúscula e en minúscula.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades de lectoescritura do LA. • Actividades da PD. • Actividades do LD. • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).
4.2. Escribe correctamente palabras con <i>r</i> simple e <i>rr</i> dobre.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades de lectoescritura do LA. • Actividades do “Obradoiro de escritura” do LA • Actividades da PD. • Actividades do LD. • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).
4.3. Recoñece e asimila o uso de <i>c</i> e <i>z</i> .	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades de lectoescritura do LA. • Actividades do “Obradoiro de escritura” do LA • Actividades da PD. • Actividades do LD. • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).
5.1. Comprende a dinámica de xogos de lingua como o encrucillado.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades de lectoescritura do LA. • Actividades do “Obradoiro de escritura” do LA
6.1. Escribe con boa caligrafía vogais e as consoantes estudadas nesta unidade.	<ul style="list-style-type: none"> • Actividades de lectoescritura do LA. • Actividades do “Obradoiro de escritura” do LA • Actividades de reforzo (R) e ampliación (A).
7.1. Le e comprende o poema <i>O cuarto Rei Mago</i> .	<ul style="list-style-type: none"> • Lectura do poema Antón Cortizas do LA. • Actividades e xogos da PD. • Ampliación de contidos sobre o Nadal con textos e panxoliñas nos Recursos da PD • Actividades sobre o Nadal do LD.
7.2. escoita e aprende a versión musicada do poema.	<ul style="list-style-type: none"> • Audición da versión musicada d’<i>O cuarto Rei Mago</i>, no LD.
7.3. Escribe unha breve carta aos Reis Magos con axuda.	<ul style="list-style-type: none"> • Resolución da actividade do LA.

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto.	Respecta as normas básicas de comunicación nas diversas situacións que se crean na aula.
	<i>Plan lector:</i> Gozar coa lectura.	Comprende os textos de lectura da unidade: conto, poemas, cantigas...
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Manexar a linguaxe matemática con precisión.	Sabe expresar con claridade e precisión datos e informacións.
<i>Competencia dixital.</i>	Manexar ferramentas dixitais para a construción do coñecemento.	Realiza as actividades interactivas vinculadas á unidade.
<i>Aprender a aprender.</i>	Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.	Esfórzase e persevera na aprendizaxe: atende, participa e realiza as actividades e interese.
	<i>Intelixencias múltiples:</i> Intelixencia interpersonal.	Debate sobre a importancia da xenerosidade.
<i>Sentido da iniciativa e espírito emprendedor</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Identifica os erros na tarefa e esfórzase por superar as dificultades.
	Participar nas dinámicas e xogos de grupo.	Aprende a canción <i>O cuarto rei mago</i> e outros xogos tradicionais e practícaos cos compañeiros.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Respecta as opinións alleas.
	<i>Educación en valores:</i> A solidariedade.	Expresa con palabras e accións, unha actitude firme e comprometida co benestar de todos. Colabora nas actividades que favorecen o ben común ou que axuden a quen o precisa.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Aprender e recoñecer cancións para celebracións e xogos, propios do patrimonio popular galego.	Descubre e xoga coas cancións de celebracións como a canción <i>O cuarto Rei Mago</i> . Aprende algún retrouso, panxoliña, xogo ou encadeado para aumentar a bagaxe cultural e recoñecer o patrimonio oral da lingua galega.

6. TAREFAS

Libro do alumno (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Libro dixital (LD)

Tarefa 1: Gozamos coa lectura do conto “Sopa de pedra”

- Lemos o conto tradicional «Sopa de pedra» e observamos os personaxes e as accións nas ilustracións da lámina inicial; tamén podemos activar a animación do LD.
- Seguimos as suxestións metodolóxicas da PD.
- Realizamos as actividades do LA e do LD.
- Realizamos as actividades, para ampliar os contidos, da PD.
- Realizamos as actividades interactivas do LD.

Tarefa 2: Aprendemos as letras

- Coñecemos as consoantes *r*, *c*, *z*, *x* coas diferentes actividades de discriminación visual, auditiva, expresión oral e escrita do LA.
- Realizamos as actividades do LD
- Realizamos as actividades da PD, que se amplían con poemas, adiviñas, xogos e trabalinguas.
- Continuamos a tarefa de aprendizaxe cooperativa para realizar unha caixa-vocabulario.

Tarefa 3: O Nadal.

- Coñecemos as suxestións metodolóxicas da PD para estes contidos.
- Realizamos as tarefas do LA.
- Ampliamos os contidos cos recursos da PD: tarxetas de felicitación, panxoliñas...
- Realizamos as actividades do LD.

Tarefa 4: Repaso da unidade.

- Realizamos as actividades de repaso do LA.
- Realizamos as actividades complementarias aprendemos un novo canto de roda no apartado Recursos da PD.
- Completamos coas fichas de reforzo e ampliación dos RF.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Utilización da lámina inicial da unidade para a detección de ideas previas e presentación de contidos.
- Audición das lecturas correspondentes do CD e emprego do libro dixital para realizar as actividades como elementos motivadores.
- Seguemento da lectura dos bocadillos que pode ser dramatizada por varios nenos.
- Utilización de diferentes agrupamentos que favorezan o traballo cooperativo e o intercambio de opinións entre os iguais.
- Traballo individual ou en pequeno grupo para afianzar os conceptos da unidade.

- Traballo en grupo cooperativo: agrupar os alumnos en grupos de 3 ou 4 e empregar as estruturas de aprendizaxe cooperativo suxeridas na guía do profesor para traballar os principios de definición de obxectivo grupal, interdependencia positiva e interacción cara a cara.
- Dramatización de situacións cotiás relacionadas co Nadal.
- Desenvolvemento de habilidades de expresión oral e escrita mediante a aprendizaxe de xogos, dramatizacións, cancións e poesías da unidade.
- Emprego e fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.

8. RECURSOS

- Cadernos complementarios. Este proxecto ofrece cadernos complementarios de **Aprendo a ler, Aprendo a escribir**
- Recursos fotocopiáveis da Proposta Didáctica. Para esta unidade podemos atopar recursos fotocopiáveis de Reforzo, Ampliación e Comprensión lectora nos Recursos fotocopiáveis.

Recursos dixitais

- Libro dixital. Os alumnos e alumnas poderán reforzar os contidos estudados a través do libro dixital. Nel ofrécese a versión en audio do poema ademais de actividades interactivas.
- CD que acompaña a proposta didáctica, cos recursos fotocopiáveis.
- A continuación recóllense algúns enlaces web de interese:
  - <http://anayadigital.es>
  - <http://www.orellapendella.org> Esta páxina web recolle infinidade de cantares, enleados, ditos e retrousos populares. Moi ben organizada e con constantes actualizacións.
  - <http://www.coordinadoraendl.org> Nesta web podemos atopar moitos recursos en lingua galega para desenvolver os contidos do curso cos nosos alumnos e alumnas.
  - <http://vello.vieiros.com/nadal2001/panxolinhas.html> Na antiga web de Vieiros podemos seleccionar moitas panxoliñas para ensinalles aos nosos alumnos.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de Avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (nos Recursos fotocopiáveis).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades observo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais observo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender as necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos acadaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o vindeiro curso? Por que?